

9. Ярошенко О. В. Програмно-цільовий метод управління на регіональному рівні: зарубіжний досвід і Україна / О. В. Ярошенко // Економіка та держава. – 2008. – № 3. – С. 71–75.
10. Бабаєв В. М. Проектний підхід в механізмі державного управління [Електронний ресурс] / В. М. Бабаєв, В. І. Торкатюк. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua/29745/1/50.pdf>
11. Федорчак О. В. Інноваційні інструменти управління цільовими проектами та програмами [Електронний ресурс] / О. В. Федорчак. – Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/1/10.pdf>

Омельчук Андрей. Опыт стран-членов Европейского Союза в применении целевых программ в государственном управлении. В статье раскрыто значение разработки и реализации государственных и региональных целевых программ как инструмента управления государством, благодаря которому анализируется состояние национального хозяйства и региональных хозяйственных комплексов в частности, определяются проблемы, которые не регулируются рыночным механизмом, а также разрабатываются и реализуются отдельные социально-экономические задачи. В статье рассмотрен зарубежный опыт применения государственных целевых программ на примере стран – членов Европейского Союза. Отмечаются отдельные аспекты использования государственных целевых программ в условиях национального хозяйства Украины. Отмечается необходимость применения методологии проектного менеджмента при разработке и внедрении государственных целевых программ.

Ключевые слова: целевая программа, инновационно-инвестиционная модель развития, управления государством, национальное хозяйство, региональная экономика, Европейский Союз, управление проектами.

Omelchuk Andriy. The EU Member States Experience in Using of Targeted Programs in Public Administration. In the article the development and implementation of state and regional target programs in the system of state regulation are mentioned. State target program are defined as the tool of governance that helps to analyze the condition of the national economy and regional economic complexes in particular, to show issues that are not regulated by market mechanisms, and to promote the developing and implementation the individual socio-economic problems. In the article foreign experience of national target programs on the example of the EU Member States are analyzed. Some aspects of state programs in the national economy of Ukraine are indicated. The need for the application of project management methodology in the development and implementation of state programs are shown in the paper.

Key words: target program, innovation and investment model of development, governance, national economy, regional economy, the European Union, project management.

Стаття надійшла до редколегії
18.09.2013 р.

УДК 330.322(477.82)

Андрій Ломага

Інвестиційна привабливість євро регіону «Буг» у контексті європейської інтеграції

У статті досліджено особливості інвестиційної привабливості євро регіону «Буг» в умовах європейської інтеграції. Окреслено особливості прикордонних територій та вплив транскордонного співробітництва на інвестиційну діяльність. Узагальнено фактори інвестиційної привабливості регіону. Схарактеризовано особливості євро регіону «Буг» як транскордонного об'єднання, його структуру, мету та завдання створення. Розкрито пріоритети розвитку євро регіону «Буг», виявлено інвестиційні переваги об'єднання. Обґрунтовано головні напрями у сфері залучення інвестицій. З'ясовано конкурентні переваги та фактори інвестиційної привабливості. Виділено основні завдання Регіональної програми залучення інвестицій в економіку Волинської області.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, транскордонне співробітництво, євро регіон.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сучасний період розвитку українського суспільства та його економічного складника характеризується активізацією інвестиційної діяльності практично всіма суб'єктами господарювання. Без внутрішнього й зовнішнього інвестування неможливе подолання тривалих чинників макроекономічного розбалансування економічної системи як

умови відновлення та нормалізації відтворювального процесу. Інвестиційна діяльність – джерело й основна передумова розвитку економіки регіонів.

Однією зі специфічних особливостей регіонів, що накладають свій відбиток і на інвестиційну діяльність, є транскордонне співробітництво. Особливого значення воно набуває у зв'язку з курсом України на зближення та подальший вступ до ЄС. Це той фактор, що сприяє адаптації частини регіонів України (західних прикордонних областей) до європейських умов. Відповідно, особливої важливості й набувають дослідження особливостей інвестиційної привабливості єврорегіону.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Досліджують інвестиційний клімат України та її регіонів, а також аналізують їхню інвестиційну привабливість вітчизняні науковці й експерти, серед яких – Ю. Гохберг, Л. Мармуль, Н. Мікула, І. Софіщенко, О. Сталінська, І. Хмарська, Т. Чернявська, В. Шевченко-Марсель та ін. Цей напрям потребує подальшого ґрунтового дослідження й розроблення дієвих рекомендацій, що й зумовило вибір теми, мету та завдання наукового дослідження.

Мета й завдання статті. Мета цього дослідження – визначення особливостей інвестиційної привабливості єврорегіону «Буг», визначення основних факторів формування інвестиційного клімату єврорегіону в контексті європейської інтеграції.

Для досягнення цієї мети потрібно розв'язати такі **завдання**: визначити поняття «інвестиційний клімат», «інвестиційна привабливість»; проаналізувати особливості інвестиційної привабливості єврорегіону «Буг»; схарактеризувати передумови формування транскордонного ринку інвестицій у межах єврорегіону «Буг»; виявити ключові інвестиційні переваги складників єврорегіону «Буг»; проаналізувати стратегічні пріоритети розвитку транскордонного ринку інвестицій.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Прикордонні території мають специфічний статус і відіграють важливу роль у процесі міждержавного співробітництва. Розширення інвестиційних відносин України з іншими країнами на рівні прикордонних територій відповідає не лише регіональним інтересам, а й інтересам усієї країни, адже це може бути додаткове джерело покращення рівня соціально-економічного розвитку України.

Транскордонна співпраця регіонів спричиняє інтенсифікацію в них інвестиційної діяльності. У цьому контексті суттєвого значення набуває вдосконалення правових засад щодо інфраструктурного забезпечення фінансових ринків регіонів, що передбачає інвестиційну діяльність банківських установ, які є посередниками на ринку інвестиційних капіталів, а також зменшення податкового тиску на ці установи, що підвищить інтерес до реалізації інвестиційних проектів із боку банківських структур. Таке правове поле вже створене на польських прикордонних територіях, але воно може дати відчутний ефект лише за двосторонньої співпраці з українськими партнерами. Тому особливого значення набуває регіональний ринок інвестицій, який у контексті транскордонного співробітництва набуває форми транскордонного ринку інвестицій.

Інвестиційний клімат регіону – важливий чинник розвитку економіки регіону. Інвестиційний клімат регіону – це комплекс політичних, соціальних, інноваційних, інфраструктурних факторів, які наявні на відповідній території та дають у своєму сумарному прояві синергійний ефект, а *інвестиційна привабливість* регіону – сукупність об'єктивних економічних, соціальних та природно-географічних властивостей регіону, що мають важливе значення для залучення інвестицій в економіку регіону. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів дає нові можливості територіальної диверсифікації для іноземних інвесторів, підвищує гарантію ефективності інвестицій [8, с. 26].

Інвестиційна привабливість відіграє важливу роль в активізації інвестиційних процесів. В умовах обмеженості ресурсів і гострої конкуренції між регіонами за одержання більш якісних і дешевих ресурсів, у тому числі й фінансових, на перший план виходить питання про створення в інвесторів представлення про регіон як привабливий об'єкт інвестування – формування інвестиційної привабливості.

Під час вивчення поняття *інвестиційна привабливість* виділяють поняття *інвестиційний потенціал*, яке потрібно розуміти як узагальнювальний показник (якісне чи кількісне вираження), що дає змогу інвесторові отримати інформацію щодо інвестиційної привабливості держави, регіону. Інвестиційний потенціал регіону – запас інвестиційної міцності, який уключає демографічний, економічний, соціальний, науковий рівні розвитку окремих груп населення чи регіону загалом [11].

Привабливість країни для іноземного інвестора здебільшого залежить від рівня розвитку підприємництва в тій або тій країні, географічного положення держави та її природно-кліматичних умов, розвитку транспортної мережі, телекомунікацій, але передусім визначається такими факторами, як відкритість національної економіки, створення сприятливого режиму іноземного інвестування, стабільність, прозорість, передбачуваність регульовальної сфери в державі, демократичний характер політичної системи країни [15, с. 61].

В умовах європейської інтеграції єврорегіонам належить важлива роль у налагодженні співробітництва між країнами-учасницями й сприяння інвестиційній діяльності в межах об'єднання.

Транскордонне об'єднання «Єврорегіон «Буг»» створено як результат угоди, підписаної в м. Луцьку (Україна) у вересні 1995 р. Засновниками єврорегіону стали Волинська область, Люблінське воєводство Республіки Польща та Брестська область Республіки Білорусь. У травні 1998 р. до нього приєдналися Білопідляське воєводство Республіки Польща й Брестська область Республіки Білорусь. Унаслідок адміністративно-територіальної реформи з 1 січня 1999 р. польську сторону в єврорегіоні представляє Люблінське воєводство. Асоційованими членами у складі української сторони 12 травня 2000 р. до Єврорегіону «Буг» прийнято Жовківський і Сокальський райони Львівської області України. Із травня 1996 р. цей єврорегіон став членом Асоціації європейських прикордонних регіонів [3].

Загальна площа території єврорегіону – близько 81 тис. км². На ній проживає близько 5 млн жителів. До найбільших міст належать Люблін (360 тис.), Брест (295 тис.), Луцьк (220 тис.), Барановичі (173 тис.), Пінськ (130 тис.). Крім того, на території об'єднання розміщені ще дев'ять міст із населенням від 50 до 100 тис. [7, с. 22].

Головна мета й завдання об'єднання – розвиток співпраці прикордонних територій, особливо в галузях економіки, транспорту та зв'язку, охорони здоров'я, культури, спорту й туризму, охорони довкілля, ліквідації наслідків забруднення та природних катастроф, розвиток контактів між жителями прикордонних територій і розвиток інституційної співпраці, а також економічної співпраці прикордонних територій [3].

Пріоритети стратегії розвитку єврорегіону «Буг»:

- розбудова кордонів й облаштування прикордонної інфраструктури;
- реконструкція наявних і будівництво нових автомобільних доріг; спорудження супутніх об'єктів транспортної інфраструктури;
- реалізація природоохоронних заходів на прикордонних територіях;
- проведення соціально орієнтованої діяльності, спрямованої на забезпечення прав та інтересів найбільш уразливих верств населення;
- створення бази даних задля поширення різнопланової інформації про регіон;
- формування сприятливого бізнес-середовища через розширення мережі спеціалізованих інституцій [3].

Через своє геополітичне положення Волинська, Брестська області, а також Люблінське воєводство отримують наперед деякі переваги для міждержавної співпраці у сфері залучення інвестицій. Спільний кордон упродовж років історично формував зв'язки між населенням географічно близьких територій, які давали змогу оминати рівень ознайомлення із системою господарства, політикою в державі, і це значною мірою спрощує налагодження співпраці між країнами. Потенційним іноземним вкладникам простіше наперед дізнатися про позитивні й негативні факти здійснення інвестування в тій чи тій галузі господарства сусіднього регіону.

Покращення економічного розвитку складників єврорегіону «Буг» неможливе без налагодження процесу інвестування суб'єктів господарювання. Це одна із цілей налагодження скоординованої співпраці з країнами – членами ЄС. Через вступ Польщі до ЄС для України (і зокрема для єврорегіону) відкрилися нові можливості. Польща для України завжди була більше ніж просто сусідом. Її з нашим регіоном пов'язують історичні, культурні та економічні зв'язки [14, с. 206].

Люблінське воєводство, будучи третім за розмірами воєводством у Польщі, має вигідне розміщення, науково-дослідний потенціал, динамічно розвинуту економіку, кліматичні переваги та ґрунтовні умови для активної економічної діяльності. Великою перевагою Любліна є значний академічний потенціал. Це в поєднанні з перевагами Волинської й Брестської областей створює передумови для залучення іноземного капіталу в регіон і формування транскордонного ринку інвестицій [18].

За час незалежності України завжди відчувалася наявність польського капіталу в економіці Волинської області. Частка капіталовкладень Польщі у Волинську область була незмінною протягом багатьох років, і вона завжди була в п'ятірці найбільших інвесторів. Аналізуючи інвестиційні вкладення польських інвесторів, можна сказати, що Волинь як споживач інвестицій приваблює інвесторів через схожість у спеціалізації іноземних і волинських підприємств, а також забезпеченість природними ресурсами (особливо наявність лісових насаджень). Важливу роль також відіграє вигідне економіко-географічне положення і порівняно дешева та кваліфікована робоча сила [8, с. 27].

Для польських потенційних інвесторів українських регіонів сусідство відіграє велику роль, оскільки обсяг отриманих інвестицій іншими областями України, які мають схожий на волинський виробничий і природно-ресурсний потенціал, рівень розвитку інфраструктури й забезпеченість трудовими ресурсами, але безпосередньо не межують із Польщею, і близько не відповідає такому ж, отриманому Волиню. Також підтвердженням економічного взаєморозуміння та довіри є збільшення кількості спільних підприємств із паритетними частками капіталу, тобто коли і українці, і поляки вкладають у бізнес однакові кошти [10].

Польща, крім тісної економічної співпраці з Волиню, відіграє ще одну вагомую роль для активізації процесу іноземного інвестування. Волинські підприємницькі структури чи не першими в Україні відкрили шлях на Захід, навчившись у своїх польських партнерів вести ділові справи по-європейськи, і саме через Польщу налагодили контакти з бізнесменами Німеччини, Франції та інших країн. Сьогодні на території області зареєстровано понад 200 спільних підприємств за участі ділових кіл із 23 країн Європи, Америки й Азії, із них 54 % як іноземні партнери передбачають польських бізнесменів [14, с. 208].

Брестська область має великі можливості для широкого залучення іноземних інвестицій. Завдяки своєму вигідному геополітичному положенню область може стати трампліном для виходу експорт-орієнтованої продукції на ринки Росії та країн СНД. У цьому контексті особливу важливість має режим вільної торгівлі, що діє між Республікою Білорусь і країнами СНД, який дає змогу безмитно постачати продукцію з території республіки на ринки цих держав. Область має велику кількість висококваліфікованої робочої сили, здатної за умови застосування прогресивних західних технологій, форм і методів праці та управління виробництвом забезпечити високий рівень продуктивності праці [2].

Розвиток транскордонного ринку інвестицій на території єврорегіону «Буг» стимулює до вдосконалення системи комунікацій, що проходять у напрямках північ–південь і захід–схід. Транспортна й логістична інфраструктура мають надавати надійний зв'язок Західної та Центральної Європи з Росією й азійськими країнами, а також країн Балтії з державами чорноморського побережжя. Тому останнім часом відбувся значний ріст транспортної галузі, що відкриває нові можливості для потенційних інвесторів.

Завдяки об'єднанню трьох ринків (ринку Білорусі, Польщі, України) та значному економічному потенціалу прикордонної території вздовж р. Буг єврорегіон надає інвесторам різносторонні й вигідні можливості для ведення бізнесу, вихід на ринки Східної Європи, зокрема можливість організації бізнесу в Росії, використання переваг для інвесторів (об'єднання пропонує інвесторам податкові та інвестиційні пільги для сприяння притоку прямих іноземних інвестицій в економіку Білорусі, Польщі, України) [14, с. 206].

Єврорегіон «Буг» – досить перспективний регіон із погляду незадіяного потенціалу економічного розвитку й інвестиційної привабливості. Зручне географічне положення на перетині важливих торговельних потоків до країн Західної Європи, достатній рівень розвитку виробничої та соціально-побутової інфраструктури, сприятлива структура кваліфікації, низька вартість робочої сили сприяють надходженню інвестицій у транскордонне об'єднання.

Розвиток торгово-економічних відносин – один з основних фокусів уваги учасників єврорегіону «Буг». Формування та розвиток транскордонного ринку інвестицій на території єврорегіону вказує на розширення й поглиблення взаємодії економік держав – учасниць цього об'єднання.

Особливостями єврорегіону «Буг» є те, що спільні зусилля органів місцевої влади у Волинській області (Україна), Люблінському воєводстві (Польща) та Брестській області (Білорусь) спрямовані на зростання інвестицій у пріоритетні напрями діяльності, збільшення експортно-імпортних операцій між країнами, забезпечення соціального розвитку та екологічної безпеки прикордонних територій трьох держав [12, с. 123].

Аналізуючи інвестиційну привабливість єврорегіону «Буг», слід відзначити такі позитивні сторони цього об'єднання для інвесторів:

- одночасний доступ до ринків ЄС/СНД: інвестори отримують вихід на ринки ЄС та СНД (Польща, Білорусь, Україна, Росія, Казахстан), у тому числі отримують можливість ведення бізнесу на промислових територіях Східної Європи з населенням понад 350 млн осіб;
- вигідне географічне розміщення та розвинена інфраструктура: регіон має розвинену телекомунікаційну систему, розгалужену мережу стратегічних автомобільних і залізничних магістралей для пасажирського та вантажного сполучення між країнами Європи й Азії;
- висококваліфікована та відносно дешева робоча сила Східної Європи: традиційно високий рівень професійної підготовки забезпечується академічною й технічною освітою (університети, технікуми, училища, коледжі), при цьому рівень заробітної плати помітно нижчий, ніж у країнах Західної Європи;
- інвестиційні пільги: західні інвестори отримують унікальні можливості бізнесу в Україні, Білорусі, Польщі, а також Росії, оскільки спеціальні економічні зони, розміщені на промислових територіях Східної Європи, надають бізнесменам інвестиційні пільги, зокрема низку податкових і митних преференцій;
- прямі іноземні інвестиції – уряди Білорусі, України, Польщі як основний пріоритет для розвитку своїх економік визначили сприяння притоку прямих іноземних інвестицій (ПІІ);
- фінансова підтримка: наявність національних та регіональних програм розвитку й підтримки бізнесу, у тому числі іноземного;
- відсутність мовного бар'єра: завдяки прикордонному положенню жителі єврорегіону «Буг» володіють на рівні спілкування мовами сусідніх регіонів. Високий рівень системи освіти забезпечує знання таких іноземних мов, як англійська, німецька, французька й ін., які входять в обов'язкову програму освіти, починаючи з перших класів загальноосвітньої школи [3].

Волинська область – досить перспективний регіон із погляду незадіяного потенціалу економічного розвитку та інвестиційної привабливості. Стратегічним орієнтиром інвестиційної привабливості Волинського регіону виступають його географічно-вигідне положення, значна частка природних ресурсів (лісових, земельних, водних), висококваліфікована робоча сила, розвинута соціальна й транспортна інфраструктура, наявність значної кількості фінансово-кредитних інститутів; нормальна демографічна ситуація, зростання зовнішньоторговельного обороту області, що підтверджується випуском якісної та конкурентоспроможної продукції (машини, апарати, механічні прилади й транспортні засоби, продукція тваринного та рослинного походження, деревина й вироби з деревини, меблі, текстиль, пластмаси та полімерні матеріали).

В області є всі необхідні можливості для створення з участю іноземних інвесторів підприємств з іноземними інвестиціями, спільних підприємств, франчайзингових підприємств, філій ТНК. Цьому сприяє наявність здорової конкуренції, відсутність монополій, достатній рівень розвитку виробничої та соціально-побутової інфраструктур, значний людський потенціал, а також різностороння підтримка іноземного інвестора органами місцевої влади, яка полягає у створенні сприятливих умов для діяльності іноземних інвесторів, наданні консультацій щодо можливостей залучення інвестицій, у врегулюванні спорів, а також у всілякому стимулюванні припливу іноземного капіталу в межах своєї компетенції.

Область має значний сільськогосподарський потенціал і одна з найбільших аграрно розвинутих в Україні. В агропромисловому комплексі виробляється майже 15 % валового регіонального продукту області. В аграрному секторі працює понад 1000 сільськогосподарських підприємств, у тому числі 719 фермерських господарств [67, с. 23].

Позитивними та пріоритетними аспектами регіону щодо залучення інвестицій, на нашу думку, є такі: наявність понад 0,5 млн м² вільних виробничих площ із відповідною інфраструктурою; достатня освітня база для підготовки фахівців різного профілю; висока якість трудових ресурсів в аспекті освіти й кваліфікації, сприятлива вікова структура, відносно низька вартість робочої сили; наявність організацій, які сприяють залученню інвестицій і мають досвід роботи з інвесторами; наявність закладів, які забезпечують життєдіяльність підприємств – банків, кредитних спілок, аудиторських і консультаційних фірм тощо; розвинута телекомунікаційна мережа; наявність готельного господарства й туристично-рекреаційних закладів [3].

Пріоритетні напрями у сфері залучення інвестицій:

- розвиток агропромислового комплексу, створення нових і реконструкція теперішніх потужностей харчової та переробної промисловості;
- машинобудування, деревообробна й легка галузі;
- будівництво;
- охорона довкілля та розвиток соціальної інфраструктури;
- туристично-рекреаційний комплекс [7, с. 22].

Перспективною в області є також розробка найбільшого в Україні родовища міді «Жиричі», прогнозовані запаси сировини якого складають 7 млн т.

Аналізуючи інвестиційну привабливість Люблінського воєводства, слід зазначити, що воно є одночасно центром науки й стрімко розвивається як економічний центр. Люблін сьогодні – це не тільки адміністративний центр Люблінського воєводства, а й надрегіональний, важливий науковий, фінансовий та економічний центр, який розглядають як цінний партнер для інвесторів, а також для міжнародних інститутів, що займаються оцінкою кредитних можливостей. Люблін схильний бути науково-дослідним центром. Науковий потенціал – в інвестиційному контексті – це можливості розміщення в Любліні господарських підприємств, заснованих на розвитку високих технологій, на найсучасніших досягненнях науки. Тому Люблін відкритий особливо для діяльності центрів досліджень і для тих, хто бажає інвестувати тут розвиток фірм. Незабаром у місті функціонуватиме Люблінський науково-технологічний парк, зосереджуватимуться між іншими одні з найбільш важливих підприємств сектора ІТ у Польщі (а хорошим прикладом є розвиток фірми Comarch, Asseco Business Solutions (Комарчев, Ассекко Бізнес Солюшнз)). Створено також підзону Спеціальної економічної зони ЄВРО-ПАРК Мелец, у якій уже з'явилися перші інвестори [18].

Перевага Любліна – також вигідне положення на перехресті важливих комунікаційних маршрутів (комунікаційна доступність постійно зміцнюється здійснюваними й планованими інвестиціями). Швидке, зручне залізничне сполучення між іншими зі столицею (2,5 год до Варшави), а також аеропорт Любліна, який перебуває на стадії будівництва, – це, напевно, факти, значущі для підприємців і бізнесменів.

У Любліні створено найкращі для широко зрозумілого розвитку підприємництва умови, а закордонні інвестори упевнено можуть розраховувати на особливу доброзичливість міста. Тут достатньо доступних офісів, привабливих з інвестиційного погляду територій.

Говорячи про інвестиційну привабливість Любліна, також слід пам'ятати, що це місце, де не тільки добре працювати, а й приємно відпочивати. На території Любліна та в його околицях розташовано багато гарних рекреаційних місць.

Конкурентні й пріоритетні переваги Люблінського воєводства:

- розміщення на напрямку міжнародного транспортного маршруту – пан'європейського транспортного коридору Схід–Захід;
- близьке сусідство з ринками Білорусі та України;
- великий науково-дослідний потенціал вищих навчальних закладів;
- великі ресурси дешевої робочої сили;
- сприятливі умови для розвитку сільського господарства, продовольчої промисловості, деревообробної й машинобудівної промисловості, а також офшорних послуг і туризму;
- відносно низький рівень заробітної плати (87,9 % середньої заробітної плати в країні);
- транскордонне співробітництво в рамках євро регіону «Буг» [17].

Для потенційних інвесторів важливе значення має сприятливе географічне положення регіону Східної Польщі. Крім того, важлива особливість регіону – високий кваліфікаційний рівень робітників і досить невелика вартість праці (на понад 10 % нижче, ніж в інших регіонах країни). Важливу роль відіграють також наявні інвестиційні території, промислові та технологічні парки, які тісно взаємодіють із навчальними закладами, і спеціальні економічні зони. Розвиваються дорожньо-транспортна й логістична системи разом з інфраструктурою прикордонних переходів, розміщених недалеко від найбільш головних транспортних коридорів Європи, що створює сприятливі умови для інвестицій. Більшість населення регіону Східної Польщі – жителі міст. Серед них переважають молодь і високоосвічені люди. Середня зарплата бруто в регіоні нижча, ніж в іншій частині Польщі, а рівень безробіття – вищий, ніж в інших регіонах країни.

Зарубіжні інвестори, які реалізують у Польщі нові інвестиції, що мають пріоритетне для польської економіки значення, можуть розраховувати на підтримку в рамках урядових грантів і державних субсидій.

Пріоритетні галузі інвестування в Люблінському воєводстві:

- продовольчий сектор (овочева, цукрова, молочна, м'ясна галузі);
- логістика;
- машинобудування;
- аутсорсинг бізнес-процесів;
- туризм;
- виробництво відновлюваної енергії [18].

Брестська область як складова частина євро регіону «Буг» має сприятливі природні умови для розвитку всіх сфер життєдіяльності людини. Натуральний рослинний покрив займає понад 55 % території області, із яких 36,9 % – ліси. Область досить багата природними ресурсами. На території регіону міститься найбільше родовище граніту, яке використовують для виробництва будівельного щебеню (м. Мікашевичі). Промисловий комплекс Брестчини представлений понад 250 промисловими підприємствами, які щороку виробляють продукції на суму понад 3,4 млрд дол., при цьому близько 60 % її припадає на недержавний сектор [2].

В економіці області велика роль вільної економічної зони «Брест», яка є найбільш вигідною сферою для капіталовкладень. Значний інтерес для ділових кіл представляє низку податкових і митних пільг, установлених для підприємств-резидентів вільної економічної зони. Про високу інвестиційну активність резидентів свідчить той факт, що ними фактично залучено вже понад 600 млн дол. США.

Брестська область традиційно має аграрну спеціалізацію з переважанням великотоварного виробництва. У сільськогосподарських підприємствах виробляється понад 80 % м'яса й молока [2].

Наявність безпосередньої кордону Брестської області з Європейським Союзом сприяє активному розвитку ділових відносин із зарубіжними країнами. Плідно розвиваються тристоронні зв'язки суміжних регіонів: Брестської, Волинської областей (Україна), Люблінського воєводства (Польща) в рамках євро регіону «Буг», діяльність якого сприяє взаємовигідним економічним відносинам.

Фактори інвестиційної привабливості Брестської області:

- наявність мобільної та кваліфікованої робочої сили;
- високий науково-технічний і промисловий потенціал;
- стабільність суспільства й економіки;
- законодавче та організаційне забезпечення інвестиційного процесу;
- розвинута банківська система;
- ринок фінансових і страхових послуг, який активно розвивається [2].

Пріоритетні напрями залучення інвестицій в економіку Брестської області:

- високотехнологічні та інноваційні проекти;
- експортоорієнтовані й імпортозаміщуючі виробництва;
- виробництво та переробка сільськогосподарської продукції;
- розвиток інфраструктури придорожного сервісу;
- видобування й переробка корисних копалин;
- логістика;
- розвиток туристичних послуг [2].

Серед перспективних напрямів залучення інвестицій у СЕЗ «Брест» варто назвати виробництво електроніки для автомобільної промисловості, енергозберігальних паливних насосів і систем, каркасних будинків, гумово-технічних виробів та ущільнювачів, безшовних тонкостінних труб, косметики, енергозберігальних компактних люмінесцентних ламп і світлорозсіювачів, енергоощадливих опалювальних систем, біогазових установок [2].

Можливе розміщення виробництв на незадіяних площах підприємств, розташованих у межах міста Бреста, що входять до складу СЕЗ «Брест», а також будівництво власних виробничих приміщень на вільних земельних ділянках.

Євро регіон «Буг» – перспективний регіон для залучення іноземних інвестицій із багатьох країн світу. Місцеві влади Волинської області, Люблінського воєводства й Брестської області щороку сти-

мулюють інвестиційну активність на цих територіях. Посилення привабливості регіону через створення сприятливого клімату для бізнесу та інвесторів і стимулювання їхньої співпраці задля впровадження інновацій; упровадження енергозберігальних заходів – найважливіша стратегічна ціль. Саме успішні інвестиційні проекти здатні забезпечити зростання обсягів виробництва продукції та надання послуг, збільшити кількість якісних робочих місць, підвищити конкурентоспроможність території, сприяти зростанню добробуту громади.

Волинська обласна державна адміністрація розробила Регіональну програму залучення інвестицій в економіку області на 2010–2020 рр. відповідно до доручень Президента України та Кабінету Міністрів з урахуванням Стратегії економічного й соціального розвитку області на 2004–2015 рр., затвердженої рішенням обласної ради. Програма спрямована на створення сприятливих організаційних та економічних умов для збільшення надходжень інвестицій в економіку області, для ефективного використання виробничого потенціалу області. Мета Програми – формування сприятливого інвестиційного клімату й розвиток інфраструктури інвестиційної діяльності для зростання обсягів виробництва продукції, товарів і послуг, забезпечення модернізації галузей і їхнього сталого розвитку в ринкових умовах як основи зростання добробуту населення області [16, с. 15].

Основні завдання Програми:

- створення системи координації взаємодії органів місцевої виконавчої влади й органів місцевого самоврядування з підприємствами, діловими та фінансовими структурами щодо залучення інвестицій в економіку області;
- здійснення інформаційного представлення потенційних можливостей підприємств області серед вітчизняних й іноземних інвесторів для залучення інвестиційних капіталів;
- підтримка власного товаровиробника;
- реалізація інвестиційних пропозицій і проектів;
- розвиток інфраструктури інвестиційної діяльності в області;
- створення нових, конкурентоспроможних видів продукції з упровадженням передових технологій у виробництво [16, с. 24].

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, інвестиційна привабливість відіграє важливу роль в активізації інвестиційних процесів. В умовах обмеженості ресурсів і гострої конкуренції між регіонами за одержання більш якісних і дешевих ресурсів, у тому числі й фінансових, на перший план виходить питання про створення в інвесторів уявлення про регіон як привабливий об'єкт інвестування – формування інвестиційної привабливості. Єврорегіон «Буг» – перспективний регіон для залучення іноземних інвестицій із багатьох країн світу. Місцеві влади Волинської області, Люблінського воєводства й Брестської області щороку стимулюють інвестиційну активність на цих територіях. Посилення привабливості регіону через створення сприятливого клімату для бізнесу та інвесторів і стимулювання їхньої співпраці задля впровадження інновацій – найважливіша стратегічна ціль. Саме успішні інвестиційні проекти здатні забезпечити зростання обсягів виробництва продукції та надання послуг, збільшити кількість якісних робочих місць, підвищити конкурентоспроможність території, сприяти зростанню добробуту громади.

Джерела та література

1. Баян А. В. Міжрегіональне транскордонне співробітництво України за умов розширення Європейського Союзу (на прикладі прикордонних регіонів України та Угорщини) / А. В. Баян. – Ужгород : Ліра, 2005. – 320 с.
2. Брестская область [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.invest.belarus.by/ru/advantages/regions/brest/>
3. Веб-сторінка Головного управління економіки у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ekonomika.voladm.gov.ua>
4. Герзанич В. Інвестиції як ключовий фактор розвитку транскордонного регіону [Електронний ресурс] / В. Герзанич. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal//chem_biol/nvnltu/21_10/189_Ger.pdf
5. Гоблик В. Залучення інвестицій в регіони України – важлива складова інтегрування в європейський економічний простір [Електронний ресурс] / В. Гоблик. – Режим доступу : http://194.44.242.244/Portal/Soc_Gum/Geopolityka/2010_2/PDF/Goblik.pdf

6. Другов О. Інвестиційне забезпечення розвитку економіки регіону (на прикладі західних прикордонних областей) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.10.01 / О. О. Другов ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Львів, 2005. – 20 с.
7. Інвестиційні пропозиції підприємств, установ та організацій Волинської області / за заг. ред. Б. П. Клімчука. – Луцьк : [б. в.], 2010. – С. 22–24.
8. Малімон Н. Особливості проходження інвестиційного процесу у прикордонних регіоні в умовах суспільства з ЄС / Н. Малімон // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2005. – № 3. – С. 25–29.
9. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія / Н. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
10. Мокій А. І. Напрями інтенсифікації україно-білоруських зв'язків прикордонних областей [Електронний ресурс] / А. І. Мокій, С. В. Науменко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/Portal/soc_gum/Prvs/2007_1/0041.pdf
11. Носова О. Інвестиційна привабливість підприємства [Електронний ресурс] / О. Носова. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/public/File/Str_prioritetu/2007_1-2.pdf#page=120
12. Олександренко І. В. Інвестиційна діяльність у західних прикордонних регіонах України / І. В. Олександренко // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. – 2010. – № 3. – С. 121–126.
13. Павліха Н. Вплив транскордонного ринку товарів і послуг на регіональний розвиток [Електронний ресурс] / Н. Павліха, О. Скальська. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/prvse/2010_4/12.pdf
14. Павліха Н. В. Перспективи розвитку українсько-польського економічного співробітництва в умовах міжрегіональної інтеграції / Н. В. Павліха, Ю. В. Марчук // Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 13–14 жовт. 2011 р.) / за ред. В. Й. Лажніка та С. В. Федонюка. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – С. 205–208.
15. Павлов В. І. Регіональні аспекти інвестиційної діяльності у Волинській області / В. І. Павлов // Вісн. Акад. екон. наук України. – 2003. – № 2. – С. 60–64.
16. Регіональна програма залучення інвестицій у Волинській області на період 2010–2020 // Волин. обл. держ. адміністрація. – Луцьк : [б. в.], 2010 – 45 с.
17. Розвиток співпраці Волині та Люблінщини у сфері підтримки підприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.voladm.gov.ua/news.php?id=4345&today=2009.02.5&lang=ukr>
18. Сайт Люблінського воєводства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lubelskie.pl/>
19. Шевченко-Марсель В. Вдосконалення інвестиційного забезпечення розвитку прикордонного регіону / В. Шевченко-Марсель, Н. Русина // Вісн. нац. ун-ту «Львівська політехніка». Сер. : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2007. – № 19. – С. 168–174.

Ломага Андрей. Инвестиционная привлекательность еврорегиона «Буг» в контексте европейской интеграции. В статье исследуются особенности инвестиционной привлекательности еврорегиона «Буг» в условиях европейской интеграции. Определены черты приграничных территорий и влияние трансграничного сотрудничества на инвестиционную деятельность. Обобщены факторы инвестиционной привлекательности региона. Охарактеризованы особенности еврорегиона «Буг» как трансграничного объединения, его структура, цели и задачи создания. Раскрыты приоритеты развития еврорегиона «Буг», обнаружены инвестиционные преимущества объединения. Обоснованы приоритетные направления в сфере привлечения инвестиций. Определены конкурентные преимущества и факторы инвестиционной привлекательности. Выделены основные задачи Региональной программы привлечения инвестиций в экономику Волинской области.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность, инвестиционный климат, трансграничное сотрудничество, еврорегион.

Lomaha Andriy. The Investment Attractiveness of the Euroregion «Bug» in the Context of European Integration. The article investigates the features of the investment attractiveness of the Euroregion «Bug» in the European integration. The main features of border areas and the effect of cross-border cooperation on investment activities are investigated. The factors of the investment attractiveness of the region are determined. The features of the Euroregion «Bug» as a cross-border region, its structure, goals and objectives of creation are characterized. The priorities of Euroregion «Bug» and the investment preferences of association are considered. The main ways of investment are motivated. The competitive advantages and investment attractiveness factors are found. The basic tasks of the Regional program of investment in the regional economy are determined.

Key words: investments, investment activity, investment attraction, investment climate, cross-border cooperation, euroregion.

Стаття надійшла до редколегії
20.09.2013 р.